

Utrecht: energiek middelpunt van het land

Duiding van het College bij het Energieplan

Leeswijzer

Dit duidingsdocument hoort bij het Energieplan: Utrecht Energiek Middel­punt van het land. samen geven zij richting aan het energiebeleid in Utrecht voor de komende jaren.

Colofon

Uitgave: Gemeente Utrecht, programma Utrechtse energie

Ontwerp: DDK

Fotografie: Ruth Catsburg, Willem Mes, Frans Schellekens, Wikimedia, CU2030.nl

Utrecht.nl/energie

Utrechtseenergie@utrecht.nl

@energie030

Inhoudsopgave

1. Uniek energieplan	4
2. We gaan in stijl door	5
3. Het Energieplan: wonen	6
4. Het Energieplan: werken	9
5. Het Energieplan: vervoer	10
6. Het Energieplan: opwekking	11
7. Het Energieplan: balanceren van het net en opslag	12
8. We hebben de betrokkenheid van partners nodig	12
9. Rol voor de gemeente	13
10. Volgende stappen	13
11. Monitoring: wat zijn de effecten van ons plan?	14

1. Uniek Energieplan

Het Energieplan is op een unieke manier tot stand gekomen; het is gemaakt door 165 inwoners uit Utrecht tijdens het stadsgesprek energie. Heel normale Utrechters maakten het plan: van metselaar en student tot docent en van huisvrouw tot projectmanager en ondernemer. Deze werkwijze is een uniek proces in Nederland en krijgt inmiddels heel wat belangstelling uit binnen- en buitenland. Utrecht heeft gekozen voor deze aanpak; het betrekken van willekeurig geselecteerde inwoners; omdat de energietransitie alle bewoners en ondernemers van de stad raakt. Nieuwe vormen van energiebesparing en -opwekking worden zichtbaar in de stad en steeds meer merkbaar in ieders dagelijkse leven. Het zijn bovendien de bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties (waaronder de gemeente) die samen moeten investeren en andere keuzes moeten maken om de ambities mogelijk te maken.

Het stadsgesprek was geanimeerd en constructief. De 165 mannen en vrouwen die deelnamen hebben met veel enthousiasme en betrokkenheid drie zaterdagen toegewerkt naar dit plan. Zij kwamen met nieuwe ideeën en maakten nieuwe keuzes. Maar daar bleef het niet bij; het stadsgesprek heeft ook verschillende deelnemers tot actie op het terrein van energie bewogen. Deelnemers hebben het stadsgesprek hoog gewaardeerd: 97,5% geeft aan tevreden of zeer tevreden te zijn. Het proces is uitgebreid beschreven in het procesrapport.

Door gebruik te maken van een aselechte groep inwoners weerspiegelt het Energieplan de 'smaak' van de stad. Dat is geheel in de geest van het coalitieakkoord 'Utrecht maken we samen'. We gaan van een gemeentelijk programma naar een gemeenschappelijk programma.

Het Energieplan dat tijdens het stadsgesprek is gemaakt wijst de richting, maar geeft vaak nog niet het antwoord op hoe en wie en de benodigde middelen. De 165 deelnemers van het stadsgesprek vertrouwen de gemeente een centrale rol toe bij het vertalen van het Energieplan naar concrete acties, samen met de stad.

In dit document duiden wij het Energieplan en geven aan hoe wij vanuit de gemeente onze uiterste best kunnen doen om het Energieplan werkelijkheid te maken. In de Utrechtse Energieagenda's 2016-2019 die in het najaar van 2015 verschijnt, presenteren we de concrete gemeentelijke werkzaamheden en de inzet van middelen die moeten leiden tot een klimaatneutraal Utrecht richting 2030.

2. We gaan in stijl door

Het stadsgesprek was voor alle betrokkenen inspirerend. Het blijkt de kiem van een lokale doorbraak. De Utrechters die deelnamen werden zich in drie dagen bewust van energie, leerden veel en kwamen tot een gezamenlijk beeld. De Utrechtse koplopers op het gebied van energie konden zich met hen verbinden net zo als partijen als Eneco, Stedin en de gemeente.

De energietransitie is een ingrijpende en veelomvattende systeemverandering. Die vraagt in Utrecht van 330.000 inwoners, (die ook gebouweigenaren, ondernemers en verkeersdeelnemers kunnen zijn) van toeristen en forenzen, van banken en energie-bedrijven, van sportclubs en van buurtgroepen om te investeren en hun routines te veranderen. Het stadsgesprek heeft ons geleerd dat we de gewenste energietransitie alleen voor elkaar kunnen krijgen met een gezamenlijke aanpak, waarin iedereen zich eigenaar voelt, een eigen rol en verantwoordelijkheid heeft en waarin allianties worden gesmeed rondom steeds wisselende vraagstukken. Dit vraagt om een gemeenschappelijke aanpak; van bovenaf en van onderop. Een aanpak gericht op technologie, markt, bewustwording, houding en gedrag. En een aanpak gericht op korte en lange termijn doorbraken. We sluiten aan bij de beweging die al is ontstaan. We willen meer beweging creëren, beweging ondersteunen en beweging mogelijk maken.

Een aanpak van onderop is nodig om beweging te creëren en al die 330.000 inwoners te inspireren om met energie aan de slag te gaan. Dit doen

we door met en in bedrijven en met buurten en andere bewonerscollectieven gesprekken te voeren, gericht op realisatie van energieambities. Waar nodig doen we dat ook in wijken en in de regio. We gaan al doende leren met verschillende vormen; wat werkt in Lombok hoeft immers niet te werken voor Rijsweerd. Goede initiatieven die spontaan ontstaan zijn bewegingen die we willen ondersteunen, met een nadruk op de realisatie van ambities.

Een aanpak van bovenaf is nodig om waar nodig de beweging mogelijk te maken door de benodigde omstandigheden te creëren. Om dit voor elkaar te krijgen smeden we verschillende allianties voor de verschillende onderdelen van de energietransitie; bijvoorbeeld met aannemers (om goede proposities voor) nul op de meter te realiseren, met infrabeheerders voor een nieuwe warmtestrategie, met installateurs en scholen voor voldoende gekwalificeerd personeel maar ook met andere overheden om de passende wet- en regelgeving te krijgen en financiële instellingen zoals banken voor aantrekkelijke financiële arrangementen. We werken naast gezamenlijke samenwerkingsagenda's ook met gezamenlijke lobby- en kennisagenda's om steeds bij de actuele behoefte aan te sluiten.

Ook energie maken we in Utrecht samen. De gemeente is daar onderdeel van en geeft de volgende duiding aan de verschillende onderdelen binnen het Energieplan.

3. Het Energieplan: wonen

Het hoofdstuk wonen in het Energieplan benoemt een grote ambitie en roept om maatregelen voor verschillende doelgroepen zoals ontwikkelaars, huiseigenaren en huurders.

Alle nieuwbouwwoningen energieneutraal

Alle nieuwe huizen in Utrecht moeten zo snel mogelijk energieneutraal gebouwd worden. Woningen zet je minimaal voor een halve eeuw neer, dan moeten we deze ook toekomstbestendig (laten) bouwen. Landelijke regelgeving verplicht energieneutraal bouwen vanaf 2020. In de gebieden waar wij vanuit onze grondexploitatie grond uitgeven voor woningbouw gaan wij, vooruitlopend op de landelijke regelgeving, in de aanbestedingen van nieuwbouwwoningen duurzaamheid en/of energieneutrale woningen nu al met een

hoge beoordeling waarderen (EMVI methode). Om dat te halen betekent in de praktijk vaak automatisch dat ontwikkelaars ook gebruik zullen maken van zonnepanelen. Voor woningen die niet worden gerealiseerd binnen de eigen grondexploitatie en bestemd zijn voor particuliere woningbouw, kunnen we geen hogere eisen dan in het landelijk bouwbesluit verplichten, omdat dit wettelijk verboden is. We gaan daarom in gesprek met de Rijksoverheid om tenminste experimenteerruimte te krijgen.

We vragen aan de Rijksoverheid verdergaande mogelijkheden binnen regelgeving, onder andere in het kader van de nieuwe omgevingswet. Bij transformatie van kantoren naar woningen is op dit moment het bouwbesluit uit het jaar van de bouw van het kantoor van kracht. Daardoor komen er nog steeds nieuwe huizen op de markt met energiepresentaties die niet van deze tijd zijn. Bij onze zoektocht naar mogelijkheden binnen de particuliere woningbouw nemen we de mogelijkheden voor moderne en toekomstbestendige energiebesparing bij transformatie mee.

Van aansluitplicht naar warmterecht

We moeten van het gas af. Dat willen we niet alleen omdat fossiele energie eindig is, maar ook omdat de winning ervan in Noord Nederland niet houdbaar is en omdat we niet afhankelijk willen zijn van onbetrouwbare gasleveranciers. In het plan staat dat waar mogelijk aardgasleidingen niet worden vervangen en alternatieve vormen van warmtevoorziening worden ingezet. We denken daarbij aan woningen die veel energiezuiniger worden in combinatie met stadsverwarming of volledig elektrische vormen van verwarming. Voordat gasleidingen worden vervangen willen wij samen met Stedin, stakeholders en bewoners uit de wijk en de

buurt bekijken of er voldoende en werkbare alternatieven zijn om de keuze te maken om geen nieuwe gasleidingen aan te leggen of oudere leidingen niet te vervangen. We gaan met de Rijksoverheid in gesprek om dit wettelijk mogelijk te maken, maar ook om de middelen die niet gebruikt worden door Stedin voor de vervanging van de gasleidingen in te kunnen zetten voor de energietransitie in Utrecht.

Minder woonlasten in bestaande woningen

Het plan onderscheidt woningen met en zonder stadsverwarming. Wij denken dat maximaal isoleren en duurzame lokale energie toepassen zodat woningen (zoveel mogelijk) energieneutraal worden, altijd een goede keuze is. Wanneer volledig energieneutraal niet direct (financieel) haalbaar is streven we ernaar dat de huizen in ieder geval zodanig worden gerenoveerd dat altijd 'no-regret' oplossingen worden gekozen richting energieneutraal of nul-op-de-meter. De leeftijd van panden speelt hierbij ook een rol. Wij zien dat Utrecht een binnenstad heeft met veel oudere huizen waarbij maximale isolatie moeilijk is te realiseren. Vooral voor deze woningen is duurzame warmtelevering een goed begin. Het huidige warmtenet ligt ook in de (historische) binnenstad dus dat is gunstig. Om keuzes te maken in de te volgen strategie maken we energieplannen op wijk en buurtniveau. In deze plannen worden opties uitgewerkt om een wijk of buurt op termijn klimaatneutraal te maken op basis van de leeftijd

van de woningen, de beschikbaarheid van het warmtenet, aanwezigheid van grootverbruikers, eventuele aanbieders en de onderhoudsplanning voor de aanwezige energie-infrastructuur.

Bewustwording

In het plan heeft bewustwording van zowel inwoners als bedrijven een prominente plek. De gemeente maakt inspirerende voorbeelden zichtbaar voor iedereen en zal kijken welke eigen communicatiemiddelen zij kan inzetten. Verder zien wij het inzichtelijk maken van het energieverbruik (van alle apparaten) in huis, ook in vergelijking met andere huizen in de buurt of straat als een goed instrument om de gebruiker bewuster om te laten gaan met energie. Dit kan op verschillende manieren; o.a. energierekening inzichtelijker, vergelijking met vergelijkbare woningen in de buurt of straat. Zoveel mogelijk met slimme oplossingen waar bewoners iets aan hebben; dus met een concreet handelingsperspectief. Wij gaan onder andere met Stedin in gesprek om dit mogelijk te maken.

4. Het Energieplan: werken

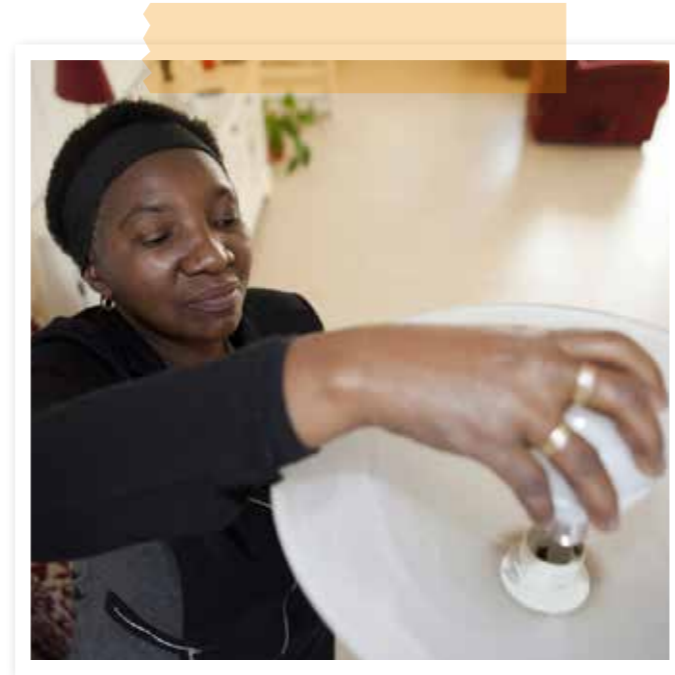
Financiering

Het plan vraagt om nieuwe en voldoende financieringsmogelijkheden. Vooral financiering via een aan een huis gebonden constructie en meer en passender financieringen via hypotheekverstrekkers pakken wij als eerste op. Bij financieringsmogelijkheden gebonden aan stenen denken wij aan een constructie waarbij de financiering, bijvoorbeeld door een energieleverancier, netbeheerder of de gemeente, gekoppeld wordt aan het huis (de stenen) en niet aan de eigenaar waarbij de woonlasten gelijk blijven. Wij hopen, dat deze constructie financieren aantrekkelijker maakt voor bewoners omdat zij zich geen zorgen hoeven te maken over een mogelijke verhuizing. Dit vraagt mogelijk wel om aanpassingen van de regelgeving en daarvoor hebben wij actieve medewerking en inzet van de rijksoverheid nodig.

Energiezuinige apparaten

In het plan is een aparte plek ingeruimd voor het energieverbruik van apparaten. Apparaten worden al steeds zuiniger door vooral Europese regelgeving. Gezien de aard van de markt (mondiale producenten) denken wij dat Europese regelgeving het meest effectief is om ervoor te zorgen dat er zuinigere apparaten op de markt komen. Als gemeente hebben wij geen grote rol in de stimulering van verdere efficiëntieverbetering bij apparaten. Wel zien wij voor onszelf een mogelijkheid in het aanjagen van de markt om diensten aan te bieden waardoor het ook voor mensen met lage inkomens mogelijk wordt om energiezuinige apparaten aan te schaffen. We verkennen samen met marktpartijen de mogelijkheden voor leaseconstructies voor energiezuinige apparaten voor lagere inkomens en studenten waardoor voor hen de meest energiezuinige apparaten

beschikbaar komen. Daarnaast zien wij een kans om bij nieuwbouwwoningen de meest energiezuinige apparaten neer te zetten. Wij gaan dit aan de orde stellen bij marktpartijen. Verder faciliteren we naast een inkoopactie voor zonnepanelen ook andere grootschalige inkoopacties waaronder mogelijk LED verlichting.

Huurders

Het plan gaat uit van energieneutrale huurwoningen. De kwaliteit van huurwoningen moet goed zijn, met het oog op de betaalbaarheid. We zijn met woningbouwcorporaties in gesprek om alle huurwoningen de mogelijkheid te bieden voor zonnepanelen. Wij zetten met de prestatieonderhandelingen met de woningbouwcorporaties in op het in 2016 energieneutraal maken van de sociale nieuwbouw. Daarnaast loopt het project voor nul op de meter woningen. Wij zien het Energieplan als aanmoediging om hier samen met de corporaties vaart mee te maken.

Het onderdeel werken gaat uit van energieneutrale bedrijfsvoering maar bevat minder ver uitgewerkte maatregelen dan voor wonen. De gemeente ziet een rol voor zichzelf bij het aanjagen, stimuleren en bij elkaar brengen van partijen. Daarnaast blijft handhaving een effectief instrument om bedrijven ertoe te bewegen om daadwerkelijk veel energie te besparen.

Bedrijfs gesprekken

Op basis van de suggesties in het Energieplan over een vervolg geven aan het stadsgesprek bij bedrijven, voorzien wij twee typen bedrijfs gesprekken die we gaan initiëren:

- I. Met een aselechte groep bedrijven een vervolg op het stadsgesprek voeren om in kaart te brengen wat de barrières en drijfveren zijn voor verdere verduurzaming van het bedrijfsleven, wat ze zelf oppakken en welke rol zij verwachten van de gemeente en
- II. Binnen en met grote bedrijven mede-initiëren en mede-organiseren van bedrijfs gesprekken om in kaart te brengen hoe de bedrijven zowel in de eigen bedrijfsvoering als in de eigen strategie bij kunnen dragen aan de energietransitie. Doel van deze gesprekken is om in kaart te brengen hoe bedrijven beter bij kunnen dragen aan de klimaatneutrale stad.

Daarbij gaan we als gemeente zelf het goede voorbeeld geven door het organiseren van een eigen gemeentelijk bedrijfs gesprek over onze eigen bedrijfsvoering en beleid.

Bewustwording

Inzicht in het energiegebruik, CO₂ footprint en energiekosten ten opzichte van vergelijkbare bedrijven is een goede manier om bedrijven bewuster en efficiënter te maken. Grotere bewustwording in combinatie met het aanbieden van concrete besparings- en

reductiemogelijkheden zijn belangrijke stappen naar een energieneutrale bedrijfsvoering. De gemeente neemt het voortouw om te laten zien wat de energieprestaties zijn van verschillende gebouwen en gebruikers. Zo kunnen gebruikers, huurders en eigenaren onderling vergelijken en worden zij uitgedaagd om met hun energieverbruik aan de slag te gaan. Hierbij gaan we verder dan alleen de energielabels omdat die alleen niet voldoende inzicht bieden in energieprestaties van een gebouw.

Handhaven

De wet milieubeheer verplicht bedrijven met een groot- en middelgroot energieverbruik om alle energiebesparingsmaatregelen te nemen die een terugverdientijd hebben van 5 jaar of minder. De gemeente Utrecht handhaaft hier al enkele jaren actief op. In dit kader hebben we de afgelopen jaren bijna 500 bedrijven bezocht en bij al deze bedrijven heeft dit geleid tot aantoonbare energiebesparing. Deze aanpak zetten we door. Daar kunnen we de steun van de Rijksoverheid goed bij gebruiken. De handhaving bij supermarkten bijvoorbeeld werd versneld na ondertekening van het landelijke convenant. Inmiddels voldoen bijna alle supermarkten aan de gemaakte afspraken en reduceren ze gemiddeld 27% op hun energieverbruik dat gelijk is aan een het energieverbruik van 2000 huishoudens.

Icoonprojecten: Het Science Park en het stationsgebied

Het Energieplan geeft aan dat om bewustwording te stimuleren het gebruik van voorbeeldprojecten effectief is. Als suggesties worden het stationsgebied en het Sciencepark genoemd. Wij onderzoeken of partijen in deze gebieden onze ambitie delen en we samen deze gebieden tot iconprojecten kunnen verder brengen.

5. Het Energieplan: vervoer

Wij waarderen dat het Energieplan naast directe energiebesparing aandacht geeft aan het vervoer van goederen en personen. Hiermee wordt naast CO₂ reductie ook een verbetering van de luchtkwaliteit gerealiseerd.

Elektrisch vervoer

Het Energieplan geeft de voorkeur aan elektrisch vervoer, ook voor het openbaar vervoer. Dit is in lijn met het huidige actieplan Schoon Vervoer en de ambities rond gezonde lucht. Richting 2030 kiest het Energieplan voor een binnenstad met hooguit nog elektrische voertuigen. Dat vergezocht vinden de bewoners aantrekkelijk en we onderzoeken hoe we dit gefaseerd kunnen bereiken. Voor 100% elektrische bussen in de stad zijn we afhankelijk van de Provincie die de concessie beheert voor de bussen. Wij bekijken met de Provincie hoe en op welke termijn we dit kunnen realiseren.

Biobrandstoffen

Omdat biobrandstoffen niet bijdragen aan een verbetering van de luchtkwaliteit (i.t.t. elektrische vervoer) en de mogelijke concurrentie met voedselvoorziening staat het Energieplan niet zeer positief tegenover het gebruik biobrandstoffen. Op dit moment stimuleren wij het gebruik van biobrandstof niet actief.

Ander autogebruik

We zien de gemeente als aanjager van ander autogebruik. Zoals we ook doen vanuit Utrecht Aantrekkelijk en Bereikbaar. Meer deelconcepten en "slim" reizen waarbij het gebruik van de OV, fiets, taxi, deelauto's en auto wordt afgewisseld naar gelang de bestemming en het tijdstip. Wij onderzoeken op welke wijze we dit vanuit het oogpunt van klimaat en energie verder kunnen stimuleren.

6. Het Energieplan: opwekking

Utrecht heeft naast een hoge ambitie op de reductie van CO₂ ook een ambitie om extra duurzame energie in de stad zelf op te wekken. Het Energieplan biedt hiervoor keuzes in type en randvoorwaarden.

Zonnepanelen, alle geschikte daken en ruim baan voor zonnevelden

Er is veel steun in het Energieplan voor zonne-energie, zowel op daken als op de grond. Bij nieuwbouw in gemeentelijke grondexploitaties nemen we zonne-energie als verplichting op tenzij dit niet mogelijk is of er betere mogelijkheden zijn. In onze aanjaagrol stimuleren we grootschalige inkoopacties. In de rol van organisator en coördinator en bundelaar zullen we aanschaf van zonnepanelen door huurders verder stimuleren. Op dit moment brengen we de mogelijkheden in kaart voor grondgebonden zonne-energiesystemen. De meest geschikte locaties helpen we mogelijk maken.

Stadsverwarming

Het Energieplan geeft aan dat het warmtenet op dit moment te weinig keuzevrijheid laat voor de afnemers. Er is een wens voor betere service, betere prikkels voor energiebesparing, meer keuze in aanbieders, meer transparantie in prijs, en meer keuze in producten. Het moet op termijn mogelijk worden volledig duurzame warmte af te nemen. Daarnaast zijn er nu geen afspraken over het energiegebruik van de warmtelevering zelf. We zetten in op afspraken met de exploitant van stadsverwarming over jaarlijks te behalen efficiëntieverbeteringen in lijn met afspraken over elektriciteitsopwekking.

Op dit moment hebben exploitanten van stadsverwarming een wettelijk gereguleerd monopolie op hun net. Afnemers hebben niet de mogelijkheid om over te stappen naar een andere

aanbieder en aanbieders hebben weinig ruimte om te differentiëren in producten en prijzen vanwege strenge prijsregulatie. Wij merken dat dit thema landelijk veel aandacht krijgt en in beweging is. Daarnaast vormt de financiering van aanleg en beheer van infrastructuur een belangrijk thema; wie draagt bijvoorbeeld de risico's voor verandering en afname in de energievraag. Stadsverwarming heeft immers een minimale afname nodig om enigszins rendabel te kunnen draaien. Wij stellen voor om een 'regietafel over warmte' op te zetten in Utrecht waarin we samen met Eneco, het ministerie, experts en afnemers van stadverwarming meer keuzemogelijkheden voor warmte realiseren, het warmtenet vergroenen en prijsprikkels introduceren die aanzetten tot zuinig(er) gedrag en aandacht houden voor het verdienmodel vanuit de leverancier. Dit onderwerp speelt ook in andere steden en regio's waar we ons bij zullen aansluiten.

Windenergie

We merken bij het opstellen van het Energieplan dat de visies over windenergie bij de deelnemers sterk uiteen liepen (sterker dan bij andere onderwerpen). Dit betekent dat windenergie een onderwerp is dat vraagt om zorgvuldige afwegingen. De balans tussen het aantal Utrechtse afnemers van duurzame energie en het belang van direct omwonenden is bepalend of er voldoende steun is voor uiteindelijke realisatie. Wanneer een ontwikkelaar zich meldt zetten we in op een proces waarin alle aspecten zorgvuldig worden getoetst op betrokkenheid van omwonenden in het planproces en (financiële) voordelen voor omwonenden. Wij sluiten ons aan bij de voorkeur van de deelnemers aan het stadsgesprek voor locaties aan de rand van de stad, bij snelwegen, rivieren en industrieterrein.

7. Het Energieplan: balanceren van het net en opslag

Toename van het aandeel duurzame energie op het net vraagt aanpassingen aan de infrastructuur zelf. De groeiende vraag naar elektriciteit en het groeiende aandeel van niet sturende bronnen vergroot de aandacht voor het balanceren van vraag en aanbod en het vergroten van de opslagcapaciteit. Vanuit de

gemeente stimuleren wij initiatieven die vraag en aanbod beter op elkaar aan laten sluiten door het stimuleren van slimme netten in de stad. Het project in Lombok zullen we verder ondersteunen, maar we streven ook naar opschaling en meerdere projecten in de stad.

8. We hebben de betrokkenheid van partners nodig

Het realiseren van de ambities, waaruit het Energieplan is ontstaan, vraagt om de maximale inzet van partijen in en buiten de stad: gemeente, bewoners, bedrijven, rijk, regio, provincie. Het gezamenlijk opstellen van het plan was stap één. Samen uitvoeren wordt stap twee. Van alle bewoners, bezoekers en bedrijven wordt actie gevraagd.

Het Energieplan bevat vele maatregelen, waarvoor juridische, technische of financiële drempels geslecht moeten worden. Deze onderdelen kunnen we als gemeente niet alleen tot uitvoering brengen, ze vragen om een **actieve opstelling en medewerking van de provincie, het Rijk en de EU**. Dit betreft bijvoorbeeld:

- I. Aanbesteding van elektrisch openbaar vervoer, dat wordt gedaan door de provincie;
- II. Meer keuzevrijheid creëren voor afnemers van stadsverwarming;
- III. Mogelijkheden voor vervroegd verplichten van energieneutrale nieuwbouw;
- IV. Faciliteren van smart grid oplossingen.

9. Rol voor de gemeente

De bewoners vragen in het Energieplan een actievere rol van de gemeente bij het uitvoeren van het plan en om een gemeente die duidelijke keuzes maakt, daar nu mee begint en daar langdurig op inzet.

Voor de gemeente zien wij de volgende rollen:

- Regierol: De gemeente neemt de regie bij het maken van keuzes, bijvoorbeeld bij grootschalige ruimtelijke inpassingen, de inzet van het warmtenet in de stad, of keuzes over het niet vervangen van bestaande gasleidingen.
- Wetgevende/handhavende rol: De gemeente zet haar publiekrechtelijke instrumenten gericht en consequent in, zoals handhaven van energiebesparing in het kader van de wet milieubeheer. Wij lobbyen voor een beter speelveld bij het Rijk.
- Aanjagende en faciliterende rol: De gemeente als aanjager van activiteiten in de stad. We faciliteren bijvoorbeeld inkoopacties voor zonnepanelen en LED verlichting en dagen marktpartijen uit met constructies te komen

zodat ook mensen met lage inkomens gebruik kunnen maken van energiezuinige apparaten. Maar we faciliteren bijvoorbeeld ook door het beschikbaar stellen van grond.

- Voorbeeldrol: De gemeente verduurzaamt de eigen bedrijfsvoering. De gemeente is als grote inkoper een voorbeeld in de markt. Wij zijn ook een voorbeeld voor omliggende gemeenten en worden door de rijksoverheid als koploper gezien.

10. Volgende stappen

Om het Energieplan tot uitvoering te brengen is een concreet actieplan nodig (de Utrechtse Energieagenda's 2016-2019), in eerste aanleg voor de periode 2016-2019. Dit maken we de komende tijd samen met de partners in de stad. In dit programma geven we een duidelijke prioritering aan als ook de dekking van de totale kosten.

De deelnemers aan het stadsgesprek hebben terecht gevraagd om een transparant

vervolgproces. Zij willen graag actief betrokken blijven en volgen hoe hun plannen worden omgezet in concrete actie en wat dit bijdraagt aan de CO₂-reductie in de stad. Tijdens het maken van de Utrechtse Energieagenda's 2016-2019 betrekken we de deelnemers al direct. We hebben afgesproken dat in april 2016 iedereen een uitnodiging krijgt voor een bijeenkomst met als doel het plan en de uitvoering te evalueren.

11. Monitoring: wat zijn de effecten van ons plan?

Ecofys heeft de effecten van het Energieplan doorgerekend. Wanneer alle acties in het Energieplan maximaal worden uitgevoerd (dat betekent bijvoorbeeld grote zonneweides, alle huizen energieneutraal) zal dit leiden tot een CO₂-reductie van maar liefst 90%. Wij verwachten niet dat het technische potentieel haalbaar is in de stad op deze termijn en schatten in dat de CO₂-effecten in 2030 lager zullen zijn. Daarnaast draagt de uitvoering van het plan bij aan een vermindering van de lokale luchtvervuiling, verhoogt het het comfort van woningen en verbetert het het werkklimaat in gebouwen. Dit plan past hierdoor perfect in de doelstelling Bouwen aan een gezonde toekomst. Hiervoor is wel een bruto investering nodig van €7 tot €10 miljard. Omgerekend is dit per huishouden ongeveer €15 tot €35 duizend

die zich in 7 – 17 jaar heeft terugverdiend. Dit levert vooral bij bouw- en installatiebedrijven tot 2030 in totaal 40 tot 90 duizend banen op. We werken hiermee aan het verder uitbouwen van de werkgelegenheid. Onderdeel van het plan vormt een goede periodieke monitoring van behaalde resultaten en effecten. De monitoring stelt ons in staat voortgang naar alle betrokken te communiceren en daar waar nodig tijdig bij te sturen. Bij de monitoring richten we ons op indicatoren die aansluiten bij het doel om de beweging te creëren en uit de beweging resultaten te realiseren.

Het Energieplan markeert de nieuwe stap in het energiebeleid. We gaan in stijl verder met en in de beweging van Utrecht, van onderaf en van bovenop want Energie in Utrecht maken we samen.

¹ Deze schattingen zijn gemaakt op basis van kentallen over het aantal banen per MW (bij energieopwekking, denk aan 1,7 voor biomassa en 21,4 FTE/ME voor zonne-energie) of per geïnvesteerde euro (bij isolatie, orde van 11,6 FTE/miljoen euro). De benodigde isolatie bij wonen en werken draagt voor ruim meer dan de helft bij aan de werkgelegenheid. De range komt door de verschillen in toekomstroutes over isolatie: volledig en weinig stadsverwarming of niet volledig en stadsverwarming volledig vergroenen. Dat laatste levert minder werkgelegenheid op. In de berekening gaan we er van uit dat alle verschillende onderdelen maximaal worden gerealiseerd.